

**Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut sætter spørgsmålet om, hvorvidt der skal udvindes og eksporteres uran eller andre radioaktive mineraler, være det som biprodukt eller som hovedprodukt, til folkeafstemning samt om, at der igangsættes en uvildig informationsproces således at befolkningen inden folkeafstemningen får øget indsigt i grundlaget for spørgsmålet.
(Inuit Ataqatigiits inatsisartutgruppe)**

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender)

1. behandling

Naalakkersuisut er af den overbevisning, at åbenhed og transparens i de demokratiske beslutningsprocesser styrker demokratiet. Af samme grund har Naalakkersuisut på Selvstyrets hjemmeside oprettet en platform, hvor en række centrale dokumenter, aftaler og informationer relateret til uran er samlet. Det giver borgerne mulighed for, på en let måde, at få et indblik i de love og tiltag i øvrigt, som pågår på området.

Gennem flere år har der allerede været afholdt en række borgermøder og informationsmøder vedrørende centrale uranspørgsmål. Naalakkersuisut støtter derfor gerne op om informationsprocesser, som kan være med til at belyse emnet yderligere og har med tilfredshed bemærket, at der bl.a. netop har været afholdt en høring i Folketinget omkring uranspørgsmålet.

Når man læser Inuit Ataqatigiits forslag i øvrigt, får man det indtryk, at alle beslutninger relateret til bl.a. uran kun er legitime, såfremt de afgøres ved en folkeafstemning. Det nævnes bl.a. at Naalakkersuisut lader hånt om den del af befolkningen som er imod uranudnyttelse. Jeg vil i den anledning blot erindre Inuit Ataqatigiit om, at der var et flertal for ophævelse af nultolerancen. Skal dette flertal ikke respekteres? Jeg vil også erindre om at der ved sidste valg til Inatsisartut ikke var et flertal for Inuit Ataqatigiits politik, som for en stor dels vedkommende, centrerede sig omkring uranspørgsmålet.

Naalakkersuisut finder det i den forbindelse tankevækkende, at formand for Inuit Ataqatigiit Sara Olsvig i Politiken tilbage i november 2014, er citeret for at sige, at hun stadig vil være modstander af en mine i Kvanefjeldet, selv hvis befolkningen ved en afstemning skulle stemme ja til at beholde muligheden for at udvinde uran. Det er en Inuit Ataqatigiits politik som denne der er med til at skabe forvirring blandt befolkningen og usikkerhed i råstofsektoren.

Det fremføres i forslaget at en folkeafstemning vil være en bekræftelse og demonstration i praksis på, at vores land er styret på demokratiske principper og at grundlæggende ændringer i samfundet vedtages af det folk som bor i landet. Hvad betyder dette? Betyder det at

beslutninger truffet i Inatsiartut bygger på udemokratiske principper og at beslutninger ikke vedtages af landets folk?

Mit svar er, at Grønland har et repræsentativt demokrati og i fuld overensstemmelse med alle demokratiske principper har Inatsiartut truffet en demokratisk beslutning om ophævelse af nultolerancen politikken på uranområdet.

Forvirringen forstærkes af at Inuit Ataqatigiit i sit forslag insinuerer at den politiske magt ”misbruges”. Naalakkersuisut arbejder inden for de demokratiske spilleregler, som Inatsiartut har opstillet. Det håber vi at Inuit Ataqatigiit respekterer.

Folkeafstemninger i Grønland i et historisk perspektiv har bl.a. relateret sig til store spørgsmål som medlemskab af det daværende Europæiske Fællesskab, indførelse af Hjemmestyret og indførelse af Selvstyret. Folkeafstemninger i henhold til grundlovens bestemmelser har knyttet sig til afgivelse af suverænitet. De forhold som vil være naturlige at få afklaret ved en folkeafstemning, er derfor spørgsmål af mere konstitutionel art, samt forhold af væsentlig fælles betydning for hele befolkningen.

Naalakkersuisut er af den overbevisning, at folkeafstemninger derfor ikke bruges på må og få. Der er derudover en række faktorer, herunder samfundsmæssige faktorer, som taler for ikke at afholde en folkeafstemning. Inuit Ataqatigiit er så behjælpelig med selv at fremhæve disse i deres forslag og derfor vil jeg kun berøre de mest centrale.

Den mulige økonomiske udvikling i det grønlandske samfund vil mindskes ved et nej til udnyttelse og eksport af uran. Ikke kun på kort sigt, men også på lang sigt, i form af dalende interesse for at investere i Grønland som mineland. Det vil i omverdenen skabe usikkerhed om rammebetingelserne i Grønland og medføre bristede forudsætninger for investeringer i råstofsektoren. Alene de mulige retslige efterspil vil kunne ramme det grønlandske samfund hårdt. Den usikkerhed der vil opstå i råstofbranchen, vil kunne medføre, at råstofsektoren som helhed vil kunne blive sat årtier tilbage. Dette vil være fatalt for en sektor, som ellers er udset som et af de prioriterede væksterhverv, som samfundet skal satse på fremadrettet.

Ifølge råstoflovens bestemmelser har en rettighedshaver, som under en efterforskningstilladelse har påvist og afgrænset kommercielt udnyttelige forekomster, som denne agter at udnytte, og som i øvrigt har opfyldt de i tilladelsen anførte vilkår, ret til at få meddelt en tilladelse til udnyttelse. En folkeafstemning vil sætte spørgsmål ved denne ret, idet de vilkår som rettighedshaver i henhold til tilladelsen i øvrigt har opfyldt, dermed ikke vil medføre en ret til at få meddelt en tilladelse til udnyttelse. Et krav om en folkeafstemning vil kunne begrænse denne rettighed. Grønlands troværdighed og position som et sikkert sted at investere vil dermed lide skade.

Ifølge koalitionsaftalen vil Naalakkersuisut fremkomme med forslag til Inatsiartut, der fastsætter en øvre grænse for uranindhold, for at kunne bryde disse råstoffer. Fastsættelse af en sådan øvre grænse kræver dokumenteret data og en nøjere gennemgang af effekter og praksis i øvrigt. Naalakkersuisut vil derfor på nuværende tidspunkt ikke haste en sådan beslutning igennem.

Afslutningsvist skal det bemærkes, at forhold vedrørende bl.a. udnyttelse og eksportkontrol af uran allerede er blevet taget hånd om, inden for rammerne af selvstyreloven.

Naalakkersuisut og den danske regering underskrev som bekendt i januar en række aftaler om samarbejdet for fremtidig udnyttelse og eksport af uran fra Grønland. Aftalerne er en opfølgning på anbefalingerne fra uranrapporten fra 2013 og præciserer ansvarsområder og opgavefordeling mellem danske og grønlandske myndigheder i forbindelse med en mulig

fremtidig udnyttelse og eksport af uran. Aftalerne bygger bro mellem grønlandsk kompetence på råstofområdet og retten til udnyttelse af råstoffer efter selvstyreloven og regeringens kompetence på udenrigs-, sikkerheds- og forsvarsområdet.

Med udgangspunkt i aftalekomplekset skal Inatsisartut på indeværende samling træffe beslutning om udtalelse til den opfølgende lovgivning på området. Lovgivningen vil sikre at vi kan leve op til alle internationale forpligtelser med hensyn til at uran fra Grønland udelukkende bruges til fredelige og civile formål.

Naalakkersuisut indstiller på den baggrund forslaget til forkastelse.